

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci stěžovatele „**J. spol. s r. o.**“, zastoupeného Mgr. Jindřichem Hájkem, advokátem se sídlem v Praze 1, Na Poříčí 1071/17, za účasti **Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu**, se sídlem v Praze 1, Štěpánská 28, v řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2007, č. j. 9 Ca 71/2006 - 62,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Podanou kasační stížností se stěžovatel domáhá zrušení shora označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti nečinnosti. V tomto řízení se stěžovatel domáhal vydání rozsudku, jímž by městský soud uložil Finančnímu ředitelství pro hlavní město Prahu (dále jen „žalovaný“) povinnost vydat rozhodnutí o odvolání proti platebnímu výměru Finančního úřadu pro Prahu 4 ze dne 22. 7. 2005, č. j. 218921/05/004512/6961.

Stěžovatel má za to, že rozsudek městského soudu je nezákonný, protože v rozporu s ustanovením § 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neposkytl ochranu před zásahem do veřejného subjektivního práva stěžovatele spočívajícího v opožděném vydání rozhodnutí ve věci samé, ale naopak svým pozdním rozhodnutím zásah do jeho veřejného subjektivního práva znásobil. Dále se neztotožňuje s odůvodněním usnesení městského soudu o zamítnutí návrhu na vydání předběžného opatření, neboť dle jeho názoru městský soud v tomto usnesení učinil

východiskem svých úvah konstatování, že kdyby tomuto návrhu vyhověl, rozhodl by ve věci samotného sporného nároku stěžovatele meritorně.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti nejprve reagoval na námitku své nečinnosti, a to uvedením, že veškerá podání vyřizuje v chronologickém pořadí a že stěžovateli jde dle jeho názoru především o přednostní a nadstandardní přístup, což není možné akceptovat. Výrok i odůvodnění usnesení o zamítnutí návrhu stěžovatele na předběžné opatření má žalovaný za správné.

Skutkový stav věci byl přehledně rozveden v napadeném rozsudku městského soudu a stěžovatel se s ním dle obsahu svých podání plně ztotožňuje. Jelikož posouzení skutkového stavu není ani předmětem žádné z kasačních námitek a není tak ve věci rozhodující, odkazuje Nejvyšší správní soud na tomto místě pro vyličení skutkových okolností právě na dotčený rozsudek městského soudu vydaný v této věci.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Stěžovatel formálně nepodřadil své námitky uvedené v kasační stížnosti pod důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., což však není jeho zákonnou povinností. Námitky týkající se opožděného vydání rozhodnutí městského soudu ve věci samé není možné podřadit pod žádný z důvodů tvrzené nezákonnosti uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., stížní body týkající se nezákonnosti usnesení o zamítnutí návrhu na předběžné opatření je možno považovat za důvody dle písm. a) citovaného zákonného ustanovení, tj. nezákonnost rozhodnutí spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu stížních bodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených ve výčtu § 103 odst. 1 s. ř. s. Tyto důvody jsou vymezeny dle svého obsahu, zjednodušeně lze členění přiblížit následně: nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, vada vzniklá v řízení před správním orgánem, zmatečnost řízení před krajským soudem, nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu a jeho nezákonnost, bylo-li rozhodnuto o odmítnutí návrhu nebo zastavení řízení. Ani rozšiřujícím výkladem či za použití analogie není možno dovodit, že některý z těchto uvedených důvodů zahrnuje možnost podat kasační stížnost z důvodu tvrzených průtahů v řízení vedeném před krajským soudem. Tato námitka stěžovatele proto nemohla být vzhledem k výslovnému omezení § 103 odst. 1, větě první, s. ř. s. Nejvyšším správním soudem přezkoumána.

Skutečnost, že namítanou přílišnou délkou řízení před krajským soudem se Nejvyšší správní soud nemůže z výše uvedených důvodů v tomto řízení zabývat, však ještě neznamená absenci jakékoli ochrany proti průtahům v řízení. Takovou účinnou a efektivní ochranou je institut stížností zakotvený v ustanoveních § 164 a násl. (část první, hlava III, díl 6) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zejména pak ustanovení § 174a tohoto právního předpisu. Zda stěžovatel postupem zde umožněným postupoval, nepřísluší Nejvyššímu správnímu soudu v řízení o kasační stížnosti brát v úvahu, posuzovat ani hodnotit.

Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj rozsudek ze dne 30. 10. 2003, č. j. 6 A 171/2002 - 41, v němž judikoval, že „*průtahy v řízení lze charakterizovat jako nečinnost správního orgánu. Procesní ochrana proti této nečinnosti musí směřovat k jejímu ukončení, tj. k tomu, aby správní orgán ve věci jednal a rozhodl. Průtahy v řízení nemají zpravidla vliv na zákonnost meritorního rozhodnutí. Z těchto důvodů nelze rozhodnutí správního orgánu zrušit pouze pro průtahy v řízení*“. I za použití logických argumentů uvedených v tomto rozsudku je zřejmé, že ze stejného důvodu zákonodárce do ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. nezahrnul průtahy v řízení před krajským soudem jako samostatný důvod podání kasační stížnosti, neboť by bylo zcela proti zásadě hospodárnosti řízení před soudem a obecnému zdravému usuzování, aby rozhodnutí, jehož vydání se účastník domáhal, bylo jen a pouze pro přílišnou a neopodstatněnou délku soudního řízení opět zrušeno. Posouzení případného nároku na náhradu škody pak není dle § 4 s. ř. s. v pravomoci soudů ve správním soudnictví.

Další námitka směřovala proti usnesení městského soudu ze dne 4. 5. 2006, č. j. 9 Ca 71/2006 - 23, kterým byl zamítnut návrh stěžovatele na vydání předběžného opatření. Proti takovému rozhodnutí není možno podat samostatný opravný prostředek [§ 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s.], proto se jeho přezkoumání stěžovatel domáhal v řízení o kasační stížnosti proti meritornímu rozhodnutí. Dle § 38 s. ř. s. může soud na návrh předběžným opatřením účastníkům či třetí osobě uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet, byl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba zatímne upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu. Pojem vážné újmy Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 24. 5. 2006, č. j. Na 112/2006 - 37, publikovaném pod č. 910/2006 Sb. NSS, vymezil jako „*takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě, že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu – představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel*“. Obdobně Nejvyšší správní soud vyložil i pojem nenahraditelné újmy ve smyslu ustanovení § 73 odst. 2 s. ř. s., a to např. v usnesení ze dne 5. 10. 2004, č. j. 6 Afs 25/2003 - 59, publikovaném na www.nssoud.cz: „*Nenahraditelná újma, která by stěžovateli při výkonu nebo jiných právních následcích rozhodnutí mohla vzniknout, a jež je základní podmínkou pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti [§ 73 odst. 2 s. ř. s.], musí představovat výjimečný a závažný stav, který již nelze v dalším běhu času nijak odčinit*“.

Stěžovatel v návrhu na vydání předběžného opatření ze dne 14. 4. 2006 tvrdil, že finanční prostředky představované nadměrným odpočtem daně z přidané hodnoty nemá k dispozici v důsledku nečinnosti žalovaného, tím je omezena jeho možnost investovat do rozvoje podnikání, klesá jeho konkurenceschopnost a prohlubují se ekonomické ztráty. K prokázání svých tvrzení doložil účetní výkazy. Pro posouzení oprávněnosti návrhu na vydání předběžného opatření je v první řadě rozhodné, že důvody možného vzniku vážné hrozící újmy jsou vždy subjektivní, závislé pouze na osobě a situaci stěžovatele. Z tohoto důvodu je vždy nutno tvrdit konkrétní a individualizované skutečnosti prokazující narušení právní sféry navrhovatele a jeho důsledky. Toto stěžovatel ve svém návrhu učinil, a proto bylo na městském soudu, aby – ve světle shora citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu – zhodnotil, zda lze po stěžovateli spravedlivě požadovat, aby, byť dočasně, vzniklou situaci snášel.

V dané věci však byly podmínky modifikovány tím, že finanční prostředky, jejichž uhrazení se stěžovatel návrhem na vydání předběžného opatření domáhal, měly být

žalovaným vydány z titulu zatímní úpravy poměrů do vydání rozhodnutí žalovaného o existenci či neexistenci nároku na odpočet daně z přidané hodnoty v stěžovatelem navrhované výši. Rozhodným je ve výše uvedených souvislostech právní úprava institutu nároku na odpočet daně. Nejvyšší správní soud se k povaze odpočtu, a především pak okamžiku jeho vzniku, vyjádřil např. ve svém rozsudku ze dne 15. 3. 2007, č. j. 7 Afs 10/2006 - 57. Za dané skutkové situace jej zde odlišil od institutu daňového přeplatku, což je pro projednávanou věc případné a vhodně ilustrativní. Dle zdejšího soudu tedy *„pojem přeplatku definuje pro daňové účely ustanovení § 64 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků, který se však s ohledem na ustanovení § 97 cit. zákona neuplatní v případě nadměrného odpočtu, neboť zvláštní daňový zákon, zákon o dani z přidané hodnoty, ve svém ustanovení § 37a (v současnosti se jedná o ustanovení § 105 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb.) stanoví pro vznik přeplatku, nadměrného odpočtu, jiný okamžik, a to vyměření tohoto nadměrného odpočtu. Před okamžikem vyměření tedy žádný nadměrný odpočet neexistuje, a proto ho nelze ani použít na úhradu jiné daňové povinnosti. ... Nadměrný odpočet vzniká až vyměřením, tj. jeho uvedení v daňovém přiznání nemá automaticky za následek jeho vznik. V době žádosti o převedení přeplatku na dani na úhradu jiné daňové povinnosti fakticky ani právně žádný daňový přeplatek neexistoval. ... Tato konstrukce je v souladu s konstrukcí daně z přidané hodnoty, protože není možné požadovat vrácení nadměrného odpočtu před tím, než je najisto postaveno, že tento nárok daňového subjektu je oprávněný. Daňový subjekt tak z povahy věci nemůže nakládat s něčím, co právně neexistuje.“*

Samotné ustanovení § 38 s. ř. s. upravuje znění výroku rozhodnutí soudu o návrhu na vydání předběžného opatření značně široce. Soud však musí důkladně posoudit skutkový a právní rámec navrhovatelem předkládané situace. Z výše uvedeného vyplývá, že stěžovatel se v projednávané věci svým návrhem domáhal vyplacení prostředků za situace, kdy v daňovém přiznání za listopad 2003 uplatnil nárok na nadměrný odpočet ve výši 652 424 Kč, platebním výměrem ze dne 22. 7. 2005 mu však byl vyměřen ve výši 552 424 Kč. O rozdílu mezi částkou uplatněnou v daňovém přiznání a přiznanou platebním výměrem ve výši 100 000 Kč dosud nebylo rozhodnuto. Právně odlišná by byla taková situace, kdy by se stěžovatel domáhal vrácení přeplatku na dani, neboť v této fázi by již byla vyměřena daň. Městský soud tedy své zamítavé usnesení v této věci odůvodnil správně, když uvedl, že stěžovatel se *„domáhá na žalovaném zaplacení určité části jím nárokováného odpočtu daně z přidané hodnoty ještě předtím, než bylo o této věci ... rozhodnuto“*. Nejvyšší správní soud znovu zdůrazňuje, že nárok na vyplacení nadměrného odpočtu nevzniká podáním daňového přiznání.

Jestliže tedy městský soud z uvedených důvodů zamítl návrh stěžovatele na vydání předběžného opatření a dále podle ustanovení § 81 odst. 3 s. ř. s. i jeho žalobu, postupoval v souladu se zákonem.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že ani skutečnosti, kterými stěžovatel osvědčoval hrozící vážnou újmu, tj. omezení možnosti investovat do rozvoje podnikání, související pokles konkurenceschopnosti a prohloubení ekonomických ztrát, nedosahují samy o sobě intenzity újmy, pro kterou je dle § 38 s. ř. s. možno předběžné opatření vydat. Stěžovatelem popsane jevy jsou sice pro obchodní společnost negativní, avšak nelze na jejich základě dovodit reálně hrozící důsledky, které by byly v budoucnu nezvratitelné. Vydání předběžného opatření je institutem výjimečným, proto je nutno s velkou pečlivostí ze strany navrhovatele podat soudu přesvědčivou argumentaci o intenzitě hrozící újmy.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatelem uplatněné kasační námitky nejsou ve vztahu k napadenému rozsudku městského soudu důvodné. Protože v řízení nebyly shledány ani jiné nedostatky, ke kterým Nejvyšší správní soud dle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlíží z úřední povinnosti, kasační stížnost byla v souladu s § 110 odst. 1, větou poslední, s. ř. s. zamítnuta.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému, jak vyplývá z obsahu spisu, náklady v tomto řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. září 2007

JUDr. Radan Malík
předseda senátu